

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 174g/2020

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 145 alin. (2) din Legea
insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012

(circumstanțele de repunere în termen a cererii de admitere a creanțelor)

CHIȘINĂU

16 februarie 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 9 noiembrie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 16 februarie 2021, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 145 alin. (2) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Andrei Iosip, reprezentantul debitorului S.C. „Valiexchimp” S.R.L., parte în dosarul nr. 2i-625/18, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Alexandru Ceban de la Judecătoria Chișinău, sediul central, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin Hotărârea Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2017 a fost admisă o cerere introductivă depusă de Inspectoratul Fiscal de Stat cu privire la intentarea procesului de insolvență a debitorului S.C. „Valiexchimp” S.R.L. Potrivit hotărârii, instanța a obligat administratorul insolvenței să notifice toți creditorii cunoscuți ai debitorului S.C. „Valiexchimp” S.R.L. privind dreptul de a înregistra cereri de validare a creanțelor în vederea întocmirii tabelului definitiv al creanțelor până pe 31 iulie 2017.

4. Pe 30 iunie 2017, Hotărârea Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2017 a fost publicată în Monitorul Oficial.

5. Prin Hotărârea Judecătoria Chișinău din 19 august 2018 a fost aprobat planul procedurii de restructurare a debitorului S.C. „Valiexchimp” S.R.L.

6. Începând cu ianuarie 2020, mai mulți creditori persoane fizice au înaintat cereri de repunere în termen a cererilor de admitere a creanțelor asupra patrimoniului S.C. „Valiexchimp” S.R.L.

7. Pe 27 iulie 2020, în cadrul ședinței publice, dl avocat Andrei Iosip a ridicat, în interesele debitorului S.C. „Valiexchimp” S.R.L., excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 145 alin. (2) din Legea insolvenței.

8. Prin Încheierea din 29 octombrie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20

Accesul liber la justiție

- (1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.
- (2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

- „(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.
- (2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

10. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 145

Înaintarea tardivă a creanțelor

(1) Cu excepția cazului în care notificarea intentării procesului s-a făcut cu încălcarea dispozițiilor prezentei legi, titularul de creanțe, anterioare intentării procesului, care nu depune cerere de validare a creanțelor până la expirarea termenului de înaintare a creanțelor prevăzut prin hotărârea instanței de insolvență, este decăzut, în ceea ce privește creanțele respective, din următoarele drepturi:

- a) de a participa și de a vota la adunarea creditorilor;
- b) de a înainta și de a retrage candidatura administratorului insolvenței/lichidatorului;
- c) de a participa la distribuțiile de sume în cadrul procedurii de restructurare și/sau al procedurii falimentului;
- d) de a își realiza creanțele împotriva debitorului, a membrilor ori asociațiilor acestuia;
- e) de a înainta propuneri de restructurare a debitorului.

(2) La cererea întemeiată a creditorului, în cazuri excepționale, dacă instanța de judecată care examinează procesul de insolvență constată că termenul de înaintare a creanțelor nu este respectat din cauza unor circumstanțe legate de persoana creditorului sau de obiectul creanței ori dacă nu s-a respectat procedura de notificare a intentării procesului, instanța de insolvență repune, prin încheiere, în termen cererea de admitere a creanțelor.

(3) Încheierea de repunere în termen a cererii de admitere a creanței poate fi contestată cu recurs de administratorul insolvenței/lichidator, de debitor sau de creditor.

(4) Odată cu repunerea în termen a cererii de admitere a creanței, instanța de insolvență numește o ședință specială de validare pe cheltuiala creditorului întârziat. La data validării creanței repuse în termen, se rectifică tabelul definitiv al creanțelor.

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. Autorul excepției susține că norma contestată nu întrunește condițiile prevăzute de articolul 23 alin. (2) din Constituție. Acesta consideră că nici legislatorul și nici instanțele de judecată în jurisprudența lor nu au explicat semnificația și aplicabilitatea noțiunii de „creditor” conținute în textul normei contestate. În lipsa unei reglementări clare și previzibile, instanțele de judecată se rezumă, la examinarea cererii de repunere în termen a cererii de admitere a creanțelor, doar la cercetarea și la constatarea temeiurilor de repunere în termen, adică persoana creditorului și notificarea despre intentarea procesului de insolabilitate, fără a verifica dacă s-a justificat existența dreptului de creanță.

12. Autorul consideră că legislatorul nu a reglementat clar esența și aplicabilitatea textului „circumstanțe legate de persoana creditorului sau obiectul creanței” de la articolul 145 alin. (2) din Legea insolabilității. Din aceste motive, puterea discreționară a instanțelor de insolabilitate la aplicarea normei contestate este extrem de înaltă și duce la admiterea arbitrarului, fapt prin care se încalcă dreptul la un proces echitabil, garantat de articolul 6 §1 din Convenție.

13. De asemenea, autorul sesizării menționează că legislatorul nu a stabilit clar și previzibil care este modalitatea de notificare a creditorilor debitorului insolabil în cazul în care creanțele acestora nu figurează în evidența contabilă a debitorului.

14. În opinia sa, prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 22 și 23 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolabilității, ține de competența Curții Constituționale.

17. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de dl avocat Andrei Iosip, reprezentantul debitorului S.C. „Valiexchimp” S.R.L., parte în dosarul nr. 2i-625/18, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central, este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

18. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 145 alin. (2) din Legea insolabilității, care privește condițiile de repunere în termen a cererii de admitere a creanțelor. Curtea admite că norma contestată poate fi aplicată la soluționarea cauzei. Așa cum rezultă din sesizare și din încheierea instanței, în cadrul procesului de insolabilitate intentat mai mulți creditori au

înaintat cereri de repunere în termen a cererilor de admitere a creanțelor asupra patrimoniului debitorului.

19. Curtea constată că textul criticat nu a constituit anterior obiect al controlului constituționalității.

20. Curtea reține că deși autorul sesizării a invocat incidența articolelor 1 alin. (3) [*statul de drept*], 22 [*neretroactivitatea legii*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*] din Constituție, în motivarea excepției acesta s-a referit, în esență, doar la neclaritatea normei contestate și la marja de apreciere a instanței.

21. Cu referire la incidența articolului 1 alin. (3) din Constituție, Curtea a subliniat că această normă comportă un caracter general și reprezintă un imperativ care stă la baza tuturor legilor Republicii Moldova și nu poate constitui un reper separat. În cazul excepției de neconstituționalitate, această normă nu poate fi invocată de sine stătător, ci numai în coroborare cu un drept fundamental, care trebuie să fie aplicabil (a se vedea HCC nr. 31 din 17 decembrie 2020, § 28; HCC nr. 2 din 12 ianuarie 2021, § 20; DCC nr. 56 din 2 iunie 2020, § 23; DCC nr. 62 din 11 iunie 2020, § 27; DCC nr. 8 din 26 ianuarie 2021, § 25).

22. Cu privire la pretinsa încălcare a dispozițiilor articolului 22 din Constituție, Curtea a observat că autorul sesizării nu a motivat contrarietatea dispoziției contestate cu norma constituțională invocată. În situații similare, Curtea a notat că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 33 din 19 martie 2020, § 31; DCC nr. 50 din 28 mai 2020, § 16; DCC nr. 54 din 2 iunie 2020, § 31; DCC nr. 72 din 29 iunie 2020, § 20; DCC nr. 93 din 30 iulie 2020, § 20).

23. Curtea reiterează că articolul 23 din Constituție nu are o aplicare de sine stătătoare. Pentru a putea fi invocat standardul calității legii, trebuie să existe o ingerință într-un drept fundamental. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că testul calității legii se efectuează prin raportare la un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 119 din 20 octombrie 2020, § 29; DCC nr. 146 din 17 decembrie 2020, § 22; DCC nr. 13 din 2 februarie 2021, § 20). Curtea a stabilit că problema calității unei legi nu reprezintă o problemă de constituționalitate atât timp cât nu este afectat un drept fundamental.

24. Curtea observă că autorul sesizării a invocat că i se încalcă dreptul la un proces echitabil garantat de articolul 6 § 1 din Convenție al cărui corespondent este articolul 20 din Constituție (a se vedea DCC nr. 28 din 12 martie 2020, §23; DCC nr. 14 din 2 februarie 2021, § 22).

25. Curtea reține că articolul 20 din Constituție prevede că orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Condiția stabilită de articolul 20 din Constituție este ca instanța de judecată să prezinte motive rezonabile în încheierea sa de repunere în termen a cererii de admitere a creanței.

26. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că obligația instanțelor judecătorești de a-și motiva deciziile reprezintă o garanție procedurală esențială în temeiul articolului 6 § 1 din Convenție. Curtea

Europeană a stabilit că, deși instanțele naționale au o anumită marjă de apreciere în alegerea argumentelor într-un anumit caz și în acceptarea probelor prezentate de părți, instanța este obligată să-și justifice acțiunile, indicând motivele deciziilor sale. O decizie motivată oferă posibilitatea unei părți de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de un organ de apel. Doar deciziile motivate fac posibilă exercitarea controlului public asupra administrării justiției (a se vedea *Suominen v. Finlanda*, 1 iulie 2003, §§ 36-37).

27. În această cauză, Curtea observă că norma contestată stabilește că repunerea în termen se face prin act judecătoresc doar la „cererea întemeiată a creditorului” și doar „în cazuri excepționale”. În acest sens, legislatorul prevede că instanța de insolabilitate va repune în termen cererea de admitere a creanțelor doar **dacă constată că termenul de înaintare a creanțelor nu este respectat** din cauza unor circumstanțe legate de: (i) persoana creditorului; (ii) de obiectul creanței; (iii) dacă nu s-a respectat procedura de notificare a intentării procesului. Având în vedere că instanța de insolabilitate trebuie să constate existența anumitor circumstanțe, ea, în spiritul articolelor 20 din Constituție și 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, trebuie să indice și motivele care au determinat concluziile pe care își întemeiază soluția de repunere în termen sau, după caz, de refuz de repunere în termen.

28. Încheierea instanței de insolabilitate referitoare la cererea de repunere în termen se contestă cu recurs. În acest sens, articolul 145 alin. (3) din Legea insolabilității stabilește că „încheierea de repunere în termen a cererii de admitere a creanței poate fi contestată cu recurs de administratorul insolabilității/lichidator, de debitor sau de creditor”. Respectiv, instanța de recurs deține competența de a verifica legalitatea soluției primei instanțe, reprezentând o garanție suplimentară contra arbitrarului.

29. Totodată, Curtea nu poate reține argumentele invocate de autorul sesizării referitoare la neclaritatea noțiunii „creditor”, precum și la puterea discreționară a instanțelor de insolabilitate la aplicarea normei contestate. Aspectele care vizează interpretarea și aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 135 din 24 noiembrie 2020, § 25; DCC nr. 13 din 2 februarie 2021, § 22). Dimpotrivă, astfel de competențe le revin, prin definiție, instanțelor de judecată. Așadar, Curtea nu poate reține incidența articolului 20 din Constituție în partea ce ține de argumentele autorului.

30. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. g) și 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 145 alin. (2) din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Andrei Iosip, reprezentantul debitorului S.C.

„Valiexchimp” S.R.L., parte în dosarul nr. 2i-625/18, pendinte la Judecătoria Chişinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chişinău, 16 februarie 2021

DCC nr. 23

Dosarul 174g/2020